

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การศึกษาวิธีปฏิบัติทางการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้เขียน นางสาวอรทัย ทรายมูล

ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ชูศรี เที้ยศิริเพชร ประธานกรรมการ
อาจารย์โฉมสินี บาลโสง กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ เป็นการศึกษาถึงวิธีปฏิบัติทางการบัญชี ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 47 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน จำนวน 8 แห่ง โดยพิจารณาจากธนาคารพาณิชย์ที่มีปริมาณหลักทรัพย์มากกว่าหนึ่งล้านหุ้น หรือมีทุนจดทะเบียนมากกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) วิธีการศึกษาโดยใช้งบการเงินและรายงานประจำปีของธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวระหว่างปี พ.ศ. 2543 ถึงปี พ.ศ. 2546 มาตรวจสอบรายละเอียดการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 ร่วมกับ คู่มือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลจากการศึกษา พบ 5 ประเด็นหลักในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ การเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน การเปิดเผยรายการที่มีสาระสำคัญระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน การเปิดเผยนโยบายการกำหนดราคาระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน การเปิดเผยประเภทและองค์ประกอบของรายการทางบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน และการจำแนกประเภทการเปิดเผยรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

ด้านการเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่า ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดที่ศึกษา มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน เว้นแต่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) ได้เปิดเผยข้อมูล เรื่อง เงินลงทุน ภายใต้รายการที่เกี่ยวข้องกันเพิ่มเติม

ด้านการเปิดเผยรายการที่มีสาระสำคัญระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่า ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดที่ศึกษา มีการเปิดเผยรายการที่มีสาระสำคัญครบถ้วน ได้แก่ เงินให้สินเชื่อ ภาระผูกพัน สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากรายการระหว่างกัน

ด้านการเปิดเผยนโยบายการกำหนดราคาระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่า ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดที่ศึกษา มีการเปิดเผยนโยบายการกำหนดราคาระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันครบถ้วน โดยใช้ราคาตลาด และราคาปกติที่คิดให้แก่ลูกค้าทั่วไป

ด้านการเปิดเผยประเภทและองค์ประกอบของรายการทางบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่า ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดที่ศึกษา มีการเปิดเผยประเภทและองค์ประกอบของรายการทางบัญชีครบถ้วน ได้แก่ จำนวนเงิน อัตราส่วนร้อยละ ยอดคงค้าง ณ วันสิ้นงวด ยกเว้น ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ได้เปิดเผยรายการเกี่ยวกับ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ที่เกิดจากรายการที่เกี่ยวข้องกันเพิ่มเติม

ด้านการจำแนกประเภทการเปิดเผยรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่า ธนาคารพาณิชย์ที่ศึกษา มีความแตกต่างในการจำแนกประเภทการเปิดเผยรายการ โดย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) จำแนกประเภทรายการตามลักษณะความสัมพันธ์ ส่วนธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จำแนกประเภทตามรายการทางบัญชี ยกเว้น ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ไม่ได้จำแนกประเภทรายการระหว่างกัน

โดยสรุปแล้วการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 ธนาคารพาณิชย์ที่ทำการศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรฐานการบัญชี ส่วนใหญ่ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดย่อยบังคับให้ต้องเปิดเผยรายการที่มากกว่ามาตรฐานการบัญชี นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมีการเปิดเผยข้อมูลในรายละเอียดน้อยกว่าธนาคารพาณิชย์เอกชน และธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีจากสำนักงานตรวจสอบบัญชีเดียวกัน จะมีการเปิดเผยข้อมูลคล้ายคลึงกัน

As for The Related Party Disclosure found that all banks which are studied disclosed about The Related Party Disclosure; except BAY, KBANK, TMB, SCB and BOA more in the investment under the related lists.

As for the substances of Related Party Disclosure found that all banks which are studied disclosed about the substances of Related Party Disclosure as the credit, the obligation, the assets, liabilities, revenue and the expenses.

As for the quoted policies of Related Party Disclosure found that all banks which are studied disclosed completely about the quoted policies of Related Party Disclosure by using the market quoting and the regular prices for the general customers.

As for the types and factors of Related Party Disclosure found that all banks which are studied disclosed about the types and factors of accounting of Related Party Disclosure as amount, percentage and balanced of year – and except BBL, BAY, KBANK and TMB which disclosed about more allowed for bad debt which was from the related lists.

As for the classification of Related Party Disclosure found the difference of classification as follow: BAY, SCB and BOA have classified about the classification of Related Party Disclosure according to the characteristics of relation. For KTB and TMB have classified about the Classification of Related Party Disclosure according to the types of accounting except SCIB has not classified the types of different accountings.

The conclusion of this study, the banks have disclosed about the related party cover the minimum requisition of TAS No.47. Most of the banks have operated under the specification of The Stock Exchange of Thailand in disclosing the related party. Besides, the commercial banks which are under the government have disclosed the information less than the private commercial banks. For the banks which audited by the same auditor firm, will have been disclosed the information similarly.